

Wij zijn blij dat er nu eindelijk vaart wordt gemaakt met het “door ontwikkelen” van de erfgoedvisie.

De raad heeft destijds gevraagd om een programmatische uitwerking. Zo’n programmatische uitwerking is de verbindingsschakel tussen de erfgoedvisie en de planregels/uitvoering. De nieuwe omgevingswet biedt de mogelijkheid om een programma erfgoed te maken. Wij kunnen ons hier goed in vinden. Het gaat niet alleen om mooie woorden maar ook om concrete daden.

Wij willen er bij uw raad voor pleiten om allereerst die visie aan te scherpen en daarnaast duidelijke regels te formuleren (“zo gaan we het doen”). Fysieke ingrepen kunnen immers grote gevolgen hebben. Wij sluiten daarmee aan op eerdere overwegingen die u in november 2023 formuleerde waarbij u participatie bij buitenplanse activiteiten verplicht stelde. Het ging om activiteiten die ingrijpende gevolgen kunnen hebben voor de woon- en leefomgeving. Een citaat: “het gaat om initiatieven die in een beschermde omgeving plaatsvinden” en dan volgt een opsomming “beschermde dorpsgezichten, gemeentelijke monumenten en rijksmonumenten, agrarische gebieden met landschapswaarden en natuurgebieden met landschapswaarden”.

Die ingrijpende gevolgen mogen naar ons idee niet plaatsvinden. Vandaar dat we voor het programma erfgoed u de volgende sturende afspraken willen meegeven voor een nadere uitwerking in een programma.

1. Fysieke ingrepen in gebieden van waarde (zowel in dorpen als agrarisch gebied) moeten leiden tot minimaal een vergroting van de ruimtelijke kwaliteit, waaronder die van erfgoed. Erfgoed als basis voor verdere ontwikkeling.
2. Bij fysieke ingrepen in gebieden met waarde wordt vooraf, onafhankelijk, en vastgelegd in een document, een kader bepaald wat behouden moet worden, wat zo nodig veranderd kan worden en wat mogelijk toegevoegd kan worden 1). De uitwerking hiervan wordt te zijner tijd vastgelegd in het omgevingsplan.
3. Vergunningaanvragen in gebieden met waarde, bij monumenten, bij gebouwen met waarde dienen te worden beoordeeld aan de hand van een helder, duidelijk afwegingskader (waarin opgenomen de positie van beschermde waarden/erfgoed etc.). Ook hiervoor geldt dat de uitwerking wordt vastgelegd in het omgevingsplan.
4. Participatie. Er komt voor de uitwerking van het bovenstaande een begeleidingsgroep, grotendeels bestaande uit burgers uit de gemeente (van bijvoorbeeld historische verenigingen, Heemschut e.d.) die na dit proces verder gaat als een adviesclub erfgoed. Tijdens de uitwerking van het programma dienen ook de dorpen een belangrijke rol te hebben. Zij kunnen bijdragen aan het opsporen van ‘sleeping beauties’, plekken en gebieden die voor de identiteit van een dorp van groot belang zijn en dus ook van waarde.
2)
5. Een bij de ambitie passend handhavingsbeleid.

Kort en krachtig zagezegd.

Tenslotte. In de toelichting van de voorjaarsnota, rond erfgoed, staan een aantal zaken die meegenomen zullen worden in deze programmatische uitwerking. Daar kunnen we ons prima in vinden. Vooral het maken van een integrale cultuurhistorische waardenkaart, waardoor in één

oogopslag de samenhang zichtbaar wordt tussen cultuurlandschappen en landschapselementen, stedenbouwkundige ensembles en archeologische percelen/ zones.

Dat wij de gelegenheid hebben gekregen van de wethouder om mee te denken over de te maken verdiepingsslag over erfgoed hebben we zeer gewaardeerd. Een en ander heeft zijn beslag gekregen in een drietal oriënterende en openhartige gesprekken op ambtelijk niveau. Die gesprekken hebben ons er ook van overtuigd dat er nog meer nodig is, iets anders om de programmatische uitwerking tot een goed einde te brengen. En dat is een projectmatige, dus gestructureerde aanpak. Dat heeft alles te maken met een goede positionering van erfgoed en daarmee ruimtelijke kwaliteit binnen de organisatie (van beleid tot handhaving). Zo'n aanpak ontbreekt nog in het voorstel en is naar ons idee een must om tot een voldragen programma te komen.

Het is onze ambitie om de gemeente nog mooier maken en het erfgoed nog meer zichtbaar. Wij gaan er van uit dat dat ook uw ambitie is. Laten we dat samen verder oppakken.

- 1) De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) heeft hiertoe een handleiding opgesteld, een transformatiekader. Dat kader is toepasbaar op diverse schaalniveaus.
- 2) Zie erfgoednota gemeente Groningen.